
Plan Overview

A Data Management Plan created using DMPTuuli

Title: Veljeys, yhteisöllisyys ja turva: Muutos fetissimiesten narratiiveissa

Creator: Antti Kauppinen

Affiliation: University of Helsinki

Funder: Suomen Kulttuurirahasto

Template: Suomen Kulttuurirahasto

Project abstract:

Väitöstutkimuksessani tarkastelen seksuaalivähemmistöön kiinnittyvää kertomusperinnettä, ja teen tämän keskittyen suomalaisen miesten välisestä fetissiseksistä kiinnostuneiden miesten yhteisön, vuonna 1976 perustetun MSC Finland – Tom’s Club ry:n jäsenten kertomusperinteeseen. Tutkimusaineiston muodostavat yhteisön suulliset ja kirjalliset tarinat: haastattelut, yhdistyksen arkistoaineisto sekä vuosina 1978–1998 julkaistut Prätikäposti-lehdet.

Tutkimuksen kannalta keskeisenä vedenjakana toimii vuosi 2011, jolloin fetissiseksuaalisuus poistettiin tautiluokituksesta. Tämän muutoksen myötä yhteisön uskallus omaan ääneen on vahvistunut, mutta samanaikaisesti kinky-estetiikan valtavirtaistuminen on nostanut vähemmistöstressiä lisääviä ja yhteisön oman äänen ohittavia appropriatiokäytänteitä.

Fetissiyhteisön kertomusperinnettä ja kirjallisia aineistoja lähestyn muistitietotutkimuksen teorian ja Michel Foucault’n heterotopia-teorian kautta. Tutkimuksessa analysoin, miten veljeys, yhteisöllisyys ja kokemus meistä rakentuvat yhteisössä kerrottavissa kertomuksissa. Tutkimuksessani selvitän, miten yhteisön kertomukset mahdollisesti tuottavat ja toisintavat toiseuden kokemusta, mutta myös yhdessä rakennettua veljeyden turvaa. Lisäksi tutkin, miten käsitteet kuten mies, fetissi ja fettari muuttuvat ajassa ja jäsentävät yhteisön itsemäärittelyä.

Olen itse MSC Finland – Tom’s Club ry:n jäsen ja yhdistyksen entinen puheenjohtaja, mikä antaa ainutlaatuisen pääsyn aineistoon, sekä avaa ovet vaikeita ja intiimejä asioista käsittelevien haastattelujen tekemiseen. Tutkimuksessa korostuu eettisyyden vaatimus, ja arkaluontoisen materiaalin vastuullinen käsittely.

Tutkimuksellani haluan tehdä näkyväksi marginaalisen homofetissiyhteisön muuttuvaa kertomusperintöä, luoda alan suomenkielistä tutkimussanastoa ja vahvistaa kyseisen vähemmistön omaa ääntä osana kansallista muistia.

ID: 31659

Start date: 01-01-2026

End date: 30-09-2030

Last modified: 29-06-2026

Copyright information:

The above plan creator(s) have agreed that others may use as much of the text of this plan as they would like in their own plans, and customise it as necessary. You do not need to credit the creator(s) as the source of the language used, but using any of the plan's text does not imply that the creator(s) endorse, or have any relationship to, your project or proposal

Veljeys, yhteisöllisyys ja turva: Muutos fetissimiesten narratiiveissa

1. Aineiston yleiskuvaus

1.1 Millaiseen aineistoon tutkimuksesi perustuu? Millaista aineistoa kerätään, tuotetaan tai käytetään uudelleen? Missä tiedostomuodossa aineisto on? Esitä myös karkea arvio tuotettavan/kerättävän aineiston koosta.

Tutkimukseni aineiston muodostavat yhdistyksen hallituksesta tehtävä ryhmähaastattelu sekä yhdistyksen jäsenten yksilöhaastattelut, Prätikäposti-lehdet sekä arkistomateriaalit.

Yhdistyksen arkistot on koottu vuosikansioihin. Yhdistyksen varastossa on yhteensä noin 50 arkistokansiota, eli noin kansio per vuosi, muutamalta vuodelta on kaksi kansiota. Arkistokansiot sisältävät osin vain toimintasuunnitelman sekä kevä- että syyskokouksen pöytäkirjat ja muuta yhdistyksen ylläpitämiseen liittyvää virallista aineistoa. Toisina vuosina taas kansioon on koottu runsaasi muutakin aineistoa kuten bileitten flyereita ja kirjeenvaihtoa.

Prätikäpostilehtiä on julkaistu yhteensä noin hyllymetrin verran.

Prätikäposti-lehdet sekä yhdistyksen arkistot ovat fyysisiä aineistoja, haastattelut ovat äänitiedostoja, jotka litteroidaan. Litterointeja käsittelen fyysisinä aineistoina (printteinä), en digitaalisessa muodossa. Mikäli minulla on tarvetta käydä haastatteluja läpi äänitemuodossa, sen voin tehdä Työväen Arkiston tiloissa, heidän päätteeltään.

Haastattelunauhoitetta tulee noin kaksi tuntia per haastattelu. Yhdistyksen hallituksessa on kahdeksan ihmistä ja sen lisäksi haastattelen noin kahtatoista jäsentä. Yhteensä haastattelua tulee noin 26 kuusi tuntia. Haastattelut nauhoitetaan Työväen Arkistolta lainassa olevilla laitteilla. Työväen Arkisto tallentaa aineistot MP4-tiedostona. Aineistojen hallinnassa en käytä erityisiä ohjelmia tai kehitä omaa ohjelmaa.

1.2 Miten aineiston yhtenäisyys ja laatu varmistetaan?

Yhdistyksen kirjallisten aineistojen laadussa on vaihtelevuutta eri vuosien osalta puhtaasti sen mukaan, miten paljon kulloisillakin yhdistysaktiiveilla on ollut aikaa antaa toimintaan ja miten aktiivisesti toimintaa jaksettiin arkistoida, tai miten paljon oli tekijöitä Prätikäpostien toteuttamiseen. Arkistot ovat yhteneväiset Suomen yhdistyslainsäädännön vaatimusten mukaisten kokous- ja kirjanpitoaineistojen osalta.

Prätikäpostien koko (A5) ja tietyt formaattimuodot (kansikuva jne) ovat säilyneet samana vuosikymmenestä toiseen. Prätikäpostit ovat musta-valkoisia muutamaa värikansikuvakeilua lukuun ottamatta. Visuaalisuuden määrä on ollut aineistossa aina suurta ja kirjallinen kulttuuri kielenkäytöltään rouheaa. Tämä luo kontrastin arkistojen yhdistystekniselle ja virallisemmalle, kuva-aineistoltaan köyhemmälle sisällölle. Nämä erilaiset aineistotyytit täydentävät toisiaan tutkimuslähteinä.

Yhdistyksessä siirryttiin vuonna 1998 fyysisten prätikäpostien painamisesta nettisivujen ylläpitämiseen. Sittenmin nettisivuja on päivitetty eri vuosikymmenillä ja päivitysten myötä on hävitetty edelliset nettisivusisällöt. Haastatteluaineistollani pyrin kuroma kokoon tätä digitalisaation aiheuttamaa aineistokatkoa.

Haastatteluaineistot kerään Työväen Arkiston Muistitietotoimikunnalta lainassa olevilla korkeatasoisilla äänityslaitteilla. Työväen Arkistossa arkistoalan ammattilaiset vastaavat translitteraatioiden vastaavuudesta ja laadullisesta tasosta.

2. Eettisten periaatteiden ja lainsäädännön noudattaminen

2.1 Mitä juridisia seikkoja liittyy aineiston hallintaan (esim. EU:n yleinen tietosuoja-asetus ja muu aineiston käsittelyyn liittyvä lainsäädäntö)?

Ääni on suora tunnistetieto. Työväen Arkisto toimittaa lähtökohtaisesti asiakkailleen vain litteroidut versiot keskusteluista. Itse haastattelutilanteessa en pyydä haastattelunauhalle haastateltavien nimeä. Pseudonymisoin haastateltavat lopullista tutkimustani varten.

Seksuaalinen suuntautuminen on itsessään epäsuora tunnistetieto. Kyseisen yhdistyksen kontekstissa seksuaalisuuden moninaisuus on iso, ja on mahdollista, että joissain tapauksissa haastateltavan fetissin tai kinkyn tarkempi määritelmä voi toimia jopa suorana tunnistetietona. Tutkimukseni keskiössä ei kuitenkaan ole itse haastateltavien käytännön seksuaalisuus vaan yhteisössä jaettu kertomusperinne. En lähtökohtaisesti koe tarpeelliseksi haastateltavien seksuaalisuuden minkäänlaista avaamista tai luokittelua. Toisaalta voi osoittautua, että tutkimusaineistostani nousee esille, että jonkin tietyn mikroyhteisön (vaikkapa urheiluvaatefetissien) kokemus yhteisöstä ja yhteisön tarinoista on tutkimukseni kannalta merkityksellisen erilainen. Silloin tulen viittaamaan kyseiseen mikroyhteisöön, en niinkään yksittäiseen haastateltavaan.

Henkilö voidaan tunnistaa myös toisen henkilön kertomuksesta. Jokaisen haastattelun alussa tulen muistuttamaan, että haastateltavat välttävissä kolmansiin henkilöihin liittyvien yksityiskohtaisten tietojen kertomista. Mikäli haastateltava mainitsee jonkun henkilön nimeltä pseudonymioimme nimen haastattelun kirjalliseen litteraatioon, tästä tullaan tekemään merkintä haastattelun lopussa allekirjoitettavaan Työväen Arkiston luovutuslomakkeeseen.

Analysoidessani vanhaa kuvallista aineistoa, kuten vaikkapa Prätikäpostien kansia, voi piirroksessa olevan henkilön tunnistaa hänestä kuulemistani kertomuksista. Yhdistyksen visuaalisessa aineistossa esiintyvät ihmiset ovat suurimmalta osin jo edesmenneitä. Vaikka kuolleita eivät koske henkilötietojen suojaamisen suhteen samat vaatimukset kuin eläviä, en koe eettisesti kestäväksi edesmenneiden henkilöiden personointia: kuoleman jälkeistä kaapista ulos pakottamista. En myöskään näe, että vanhassa visuaalisessa aineistossa olevien ihmisten pseudonymisointi piilottaisi tietoja, jotka olisivat tutkimukseni kannalta keskeisiä. Tutkimukselleni olennaista ei ole henkilöihin kiinnittyvät tarinat vaan tarinoiden muodot, joita visuaalinen

aineisto pystyy kertomaan yhteisöstä.

Suorat tunnistetiedot kerätään erillisiin suostumuslomakkeeseen ja aineistonluovutussopimukseen. En käytä tutkimuksessani vahvoja epäsuoria tunnistetietoja. Epäsuorista tunnistetiedoista tutkimukselleni tärkeitä ovat ajankohtaan liittyvät tiedot. En niinkään käytä päivämääriä, mutta vuosi ja varsinkin vuosikymmen, tai se, liittyykö kertomus ennen vuotta 2011 olleeseen aikaan vain vuoden 2011 jälkeiseen aikaan, ovat kertomusperinteen muutoksen hahmottamisen kannalta olennaisia tietoja.

Aikamääre yhdistettynä pseudonymisoituun aineistoon, ja myös se fakta, että puhun yhdistyksestä, jolla on historiansa aikana ollut vain muutama tuhat jäsentä, luovat kehikon, jossa tunnisteellisuuteen tulen kiinnittämään erityistä huomiota. Painotan haastateltavien kanssa tehtävän aineistonluovutussopimuksen läpikäynnin yhteydessä tunnisteellisuuden kysymyksiä. Aineistonkeruuni lähtökohta on, että haastattelen vain ihmisiä, jotka ovat halukkaita haastatteluun ja omien kertomustensa tieteelliseen käsittelyyn.

Jokainen haastateltava arvioi haastattelun alussa nauhalle, kuinka monta vuotta hän on ollut MSC:n toiminnassa mukana. Vaikka tutkimuksessani tuodaan esille jonkun pseudonymisoidun haastattelun jäsenyyden kesto, ei tämä mahdollista tunnistamista. Yhdistyksen piirissä ei ole yleistietona, kuinka pitkään kukin on ollut jäsenenä. Luultavimmin jäsenet eivät itsekään muista tarkkaa vuotta, jolloin liittyivät yhdistykseen. Tällöin ajankohtaa haarukoidaan haastattelun aikana yhdessä tapahtumien, kerhotoijien ja muiden ajankohtaan liittyvien muistojen avulla.

Tutkimuksestani pyydän eettisen ennakkoarvion.

2.2 Miten hallinnoit käyttämäsi, tuottamasi ja jakamasi aineiston oikeuksia?

Minulla on yhdistyksen hallituksen lupa Prätikäpostien ja yhdistyksen arkistojen käyttämiseen. Haastatteluja varten haastateltavien kanssa käyn läpi tutkimukseni suostumuslomakkeen sekä aineiston pitkäaikaissäilyttämistä varten Työväen Arkiston luovutussopimuksen.

3. Dokumentointi ja metatiedot

3. Miten dokumentoit aineistosi, jotta se on löydettävissä, saavutettavissa, yhteentoimiva ja uudelleen käytettävissä sekä itseäsi että muita varten? Mitä metatietostandardeja, README-tiedostoja ja muuta dokumentaatiota käytät, jotta muut voivat ymmärtää ja käyttää aineistoasi?

Metadatatietojen hahmottaminen on fetissivähemmistön yhteydessä haasteellista. Yleinen suomalainen ontologia (YSO) ei tunnista yhteisön itsestään käyttämää puhekielistä termiä fettari. Fetisismi sana on ontologiassa luokiteltu lääketieteen ja psykologian alaan kuuluvaksi sanaksi, ei kulttuurintutkimukselliseksi. Yhteisössä kirjakielisempänä terminä käytetty fetissiyhteisö-sanassa oleva fetissi tunnetaan YSO:ssa kulttiesineen tai taikaesineen kontekstissa. Yhteisöt ja yhteisöllisyys löytyvät sosiologian ryhmään kuuluvista sanoista. Seksuaalivähemmistö löytyy lääketieteen, psykologian ja väestötieteen sanoista. Kertomusperinne löytyy kansatieteen, perinnetieteen, kulttuuriantropologian ja okkultismin ryhmiin luokitelluksi sanaksi.

Aineistoni digitaalinen metasanoittaminen ei tule itse tutkimusvaiheessa ongelmaksi, koska operoin fyysisten lähteiden kanssa (myös haastatteluista käytän ulosprintattuja translitterointeja). Lopullisen väitöstutkimukseni julkaisun yhteydessä tapahtuva asiasanoittaminen tuo mukanaan yllämainitut haasteet. Yhteisöä itseään kunnioittavan tutkimuksen tulisi käyttää yhteisön omia sanoja, kuitenkin asiasanoituksella ei saa johtaa tutkimusyhteisöä harhaan. Tulen käyttämään yllä mainitsemiani asiasanoja, ja pyrin tutkimukseni aikana edistämään ko. sanojen saamista kulttuurintutkimuksellisten metasanojen listalle.

4. Tallentaminen ja varmuuskopiointi tutkimushankkeen aikana

4.1 Minne aineistosi tallennetaan ja miten se varmuuskopioidaan?

Tutkimustani teen omalla tietokoneellani, jossa on salasananavarmenne. Tutkimukseni fyysisiä aineistoja säilytän kotonani työhuoneeni lukollisessa kaapissa. Yhdistyksen arkistoja säilytetään yhdistyksen varastolla, jossa tutustun aineistoon, ja teen siitä merkintöjä tietokoneelleni.

Tutkimusanalyysiäni säilytän .doc-tiedostona salasanasuojatulla henkilökohtaisella yliopiston verkkoasemalla Väitöstutkimus-kansiossa, jonne kertyvät alitiedostot/alikansiot kustakin väitöstutkimukseni aihealueesta/luvusta. Tiedostonimeni eivät sisällä henkilötietoja.

Haastatteluaineistoni pitkäaikaissäilyttämisestä vastaa sateenkaariaineistojen kansallisena vastuuarkistona toimiva Työväen Arkisto.

Työväenarkiston metatiedot sisältävät seuraavia tietoa, niiltä osin kuin niitä on olemassa: keruunumero, tallennusaika, saapumisaika, keräelmän muoto, keruu/hanke, liitteet, äänitetunnus, kerääjä, kertoja, kertojanumero, ammatti, syntymävuosi, syntymäpaikka, sukupuoli.

4.2 Kuka valvoo pääsyä aineistoon, ja miten suojattua pääsyä aineistoon valvotaan?

Jokainen haastattelu äänitetään kahdella laitteella, jotta voidaan taata, että haastattelu varmasti saadaan talteen. Haastattelunauhalle ei tule haastateltavan nimeä. Henkilön nimi ja yhteystiedot toimitetaan nauhoitukset säilyttävälle Työväen Arkistolle erillisellä luovutussopimuksella. Purkamattomia äänityslaitteita säilytän lukitussa laatikossa työhuoneessani, siihen saakka, kunnes toimitan ne arkistolle purettavaksi.

Tutkimuksessani kerättäviä haastatteluaineistoja varten ei ole tarve hankkia erillistä datapankkia, sillä Työväen Arkisto huolehtii digitaalisten

aineistojen asianmukaisesta säilyttämisestä.

MSC Finland – Tom's Clubin omat kirjalliset arkistot sijaitsevat yhdistyksen varastolla. Niiden käsittelystä ja hallinnasta vastaa yhdistyksen hallitus. Käyn yhdistyksen varastolla aineistot läpi, saan haluamani materiaalit mukaani luettavaksi kotona työhuoneessani, jossa säilytän niitä lukitussa kaapissa. Mikäli minulla on tarvetta väitöskirjani yhteyteen ottaa kuvaa yhdistyksen visuaalisesta aineistosta, sovin jokaisen kuvan valokuvaamisesta ja kuvan käytöstä erikseen yhdistyksen kanssa.

Prätkäposti-lehdet on yhdistyksen toimesta luokiteltu Kansalliskirjastossa viideksikymmeneksi vuodeksi salassa pidettäväksi. Kansalliskirjasto vastaa niiden säilyttämisestä ja yhdistyksen hallitus vastaa luku-oikeuden myöntämisestä. Huhtikuussa 2026 sain lähes täydet vuosikerrat Prätkäposti-lehtiä lahjoituksena vanhalta MSC-aktiivilta; täydemmät vuosikerrat kuin Kansalliskirjastolla on vapaakappalekokoelmassaan. Koska kaikissa Prätkäposteissa on vielä suoja-aikaa jäljellä, olen pyytänyt ja saanut yhdistyksen hallitukselta luvan käyttää julkaisuja tutkimuksessani. Prätkäposteja säilytän kotona työhuoneessani lukitussa kaapissa.

Haastattelujen digitaaliset versiot säilytetään tutkimusprojektini ajan Työväen Muistitietotoimikunnan palvelimella olevassa hankekansiossa. Tutkimusprojektin jälkeen ne siirtyvät palvelimelle muiden Muistitietoarkiston digiaineistojen joukkoon ja tulevat muiden tutkijoiden käyttöön sitä myötä, kun haastateltavien kanssa sovittu suoja-aika päättyy. Aineistojen varmuuskopio on kotimaisen Disecin ylläpitämässä pitkäaikaissäilytyksessä Mikkelissä. Varmuuskopion siirto tehdään IBM Spectrum Protect Client -ohjelmalla. Translitteroinnin digitaalinen versio on näissä molemmissa paikoissa, sekä fyysisenä sidoksena Työväen Arkistossa. Sidoksen tekee Työväen Arkiston monivuotinen yhteistyökumppani Kirjansitomo Jari Marttila.

Käyttöoikeuksien jakamisesta vastaa Työväen Muistitietotoimikunnan sihteeri Pete Pesonen. Työväen Arkiston aineistoihin on kahden tasoisia käyttäjiä: työntekijöitä ja asiakkaita.

5. Aineiston avaaminen, julkaiseminen ja arkistointi tutkimushankkeen päätyttyä

5.1 Mikä osa aineistosta voidaan asettaa avoimesti saataville tai julkaista? Missä ja milloin aineisto tai siihen liittyvät metatiedot asetetaan saataville?

Yhdistyksen arkistoja säilytetään pysyvästi yhdistyksen varastossa, eikä niihin lähtökohtaisesti ole tutkimukseni jälkeen pääsyä muilla tutkijoilla. Prätkäpostit löytyvät Kansalliskirjaston ensipainoskokoelmasta, jossa ne vuosikerta toisensa jälkeen vapautuvat Kansalliskirjaston asiakkaiden lukusaliin tilattavaksi. Yhdistys on määritellyt Prätkäpostit viideksikymmeneksi vuodeksi salassa pidettäväksi. Yhdistyksen perustamisesta tulee tänä vuonna viisikymmentä vuotta.

Tutkimusta varten tehty haastattelut tulevat tutkimukseni jälkeen muiden tutkijoiden vapaasti käytettäväksi Työväen arkistossa sikäli kuin haastateltavat niin ovat Työväen Arkiston luovutussopimuksessa sallineet. Niiltä osin kuin haastateltavat sallivat tulee Työväen Arkiston keräelmä muiden tutkijoiden käyttöön. Keräelmä sisältää yksilöllisen tunnusnumeron, otsikon, litteroinnista tehdyn sisältökuvauksen sekä metatiedot. Keräelmän sisältökuvaus sekä metatiedot viedään Työväen Arkiston tiedonhallintajärjestelmään Yksaan. Yksään asiakasnäkökulma ei sisällä keräelmässä olevia henkilötietoja. Näiden perusteella Työväen Arkiston asiakas voi tilata niin halutessaan litteroinnin itselleen luettavaksi. Jokaisella haastateltavalla on loppuelämän oikeus pyytää Työväen Arkistoa poistamaan jokin osan haastattelustaan tai keräelmän tiedoista, tai poistamaan kaiken itseään koskevan aineiston.

5.2 Missä pitkällä aikavälillä arvokas aineisto säilytetään ja kuinka pitkään?

Siltä osin kuin haastateltavat ovat luovuttaneet luvan, Työväen Arkisto säilyttää aineistoa ikuisesti. Työväen Arkisto vastaa säilyttämisen kuluista. Lähtökohtana on, että haastateltaviksi tulee vain ihmisiä, jotka kokevat luontevaksi haastattelujensa pitkäaikaisen säilyttämisen.

6. Aineistonhallintaa koskevat vastuut ja resurssit

6.1 Kuka (esim. tehtävä ja laitos) vastaa aineistonhallinnasta?

Lähtökohtaisesti väitöskirjatutkija Antti Kauppinen vastaa tutkimuksen aikaisesta aineistonsa hallinnoinnista. Haastattelujen äänitiedostojen ja metatietojen hallinnasta vastaa Työväen Arkisto. Luvat arkistoaineiston ja Prätkäpostien käsittelyyn on saatu yhdistyksen hallitukselta. Väitöskirjatutkija käyttää vain fyysisiä lähteitä, myös haastatteluista printattuja litterointeja. Haastattelujen digiaineistojen pitkäaikaissäilyttämisestä vastaa Työväen Arkiston Muistitietotoimikunta, jonka tietoturva vastaa Bitmore oy, jolla on tietoturvasertifikaatti ISO 27001. Heidän kanssaan tietoturvaa kehittää Työväen Muistitietotoimikunnan tutkimussihteeri Timo Tigerstedt. Työväen Muistitietotoimikunta vastaa mahdollisista tehtävänkuvan muutoksista ja uusien arkistomateriaalien kouluttamisesta säilytettävänä olevien aineistojen vastuulliseen ja kulloisenkin lainsäädännön mukaiseen hoitoon.

Koska Työväen Arkisto vastaa aineiston litteroinnista, tulevat aineistot aina litteroijien työtilanteen mahdollistamalla nopeudella Antti Kauppinen käyttöön. Pseudonymisointi tapahtuu sitä mukaa, kun väitöstutkimuksen kannalta olennaiset tarinamuodot hahmottuvat. Pseudonymisointi ei aiheuta erillisiä kustannuksia.

6.2 Mitä resursseja aineistonhallinta edellyttää, jotta voit varmistaa, että aineisto voidaan avata ja säilyttää FAIR-periaatteiden (ks. edellä) mukaan?

Työväen Arkisto vastaa haastatteluaineistojen asianmukaisesta säilyttämisestä ja siitä aiheutuvista kuluista.